

Влада на Република Северна Македонија
Државен Инспекторат за животна средина

**ШЕСТМЕСЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН
ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА –
1 ЈУЛИ-31 ДЕКЕМВРИ, 2020 ГОДИНА**

Дел. Бр.	02-148/1	Ана Петровска
		[име и презиме]
Датум:	15.01.2021 година	В.Д. Директор
		[функција / звање на раководител на инспекциска служба]
Место:	Скопје (м.п.)	
		[потпис]

Резиме

Со Шестмесечниот Извештај за периодот јули-декември 2020 година се опфатени надлежностите на Државните Инспектори за животна средина, водостопанство и заштита на природата од Државниот Инспекторат за животна средина.

Во извештајот исто така е прикажана и организациската поставеност на инспекциската служба и раководењето со истата, а даден е и табеларен приказ на сите инспектори кои вршеа инспекциски надзор во сите три области, животна средина, природа, водостопанство.

Во делот инспекциски надзор табеларно се прикажани податоци за сите реализирани инспекциски надзори по општини.

Делот за обуките на инспекторите и административните службеници ги содржи сите информации за реализирани обуки согласно годишните програми за реализација на истите.

Реализацијата на Буџетот и финансирањето на Инспекторатот за целата 2020 година е прикажана табеларно со предвидените буџетски ставки по разни основи кои се идентични за сите државни институции.

Делот наменет за меѓународна соработка ги содржи активностите поврзани со овој вид соработка.

Шестмесечниот Извештај завршува со информација за сите останати активности на Инспекторатот реализирани во текот на втората половина на 2020 година вклучително Заклучоци и Препораки со кои е дадена општа оценка на оствареноста на зацртаните цели и планови.

Управување со ризици

Критериумите кои се базирани на документите на ЕУ, како што се "RMCEI"-Препораките на Европската Комисија за Минимум Критериуми за Инспекцијата во животната средина и „Правење на вистинските работи“ („Doing the right things“), а се во функција на остварување на Визијата на Државниот Инспекторат за животна средина се:

- Постоене на национален годишен план за инспекциски надзор
- Следење на работењето врз основа на индикатори и добиени резултати
- Програма за квалитет и конзистентност за инспекција на животната средина
- Тематски приоритети (пристап базиран на ризик)
- Изготвена стратегија за имплементација/применливост
- Прирачник за инспектори (вкл. RMCEI) и наменски прирачници
- Ефикасно користење на расположливите правни санкции
- Транспарентност на известување со помош на електронски алатки
- Одредби за 24/7 служба за надзор на животната средина

- Структуриран приод за обработка на поплаки/претставки
- Можности за координација и / или надзор
- Меморандум за разбирање меѓу државните и локалните инспектори
- Техничка и правна поддршка
- Програма за обука на инспектори (ментор систем вкл.)
- Постојење на акредитирани лаборатории за тестирање и анализа на мостри
- Потребна опрема за вршење на инспекциски надзор

Постоечката анализа на ризик се засноваше на обработените податоци од претходно извршени надзори, како и на податоците кои што се прибрани од работењето на Државниот Инспекторат за животна средина во текот на последните 5 (пет) години. Критериумите на дефинирањето на ризичните области беа: број на идентификувани наоди во областа, висина на изречените казни, фреквенција на повторување на прекршоците кај субјекти во дадените области, влијание на прекршувањето во областа животна средина, природа и води.

- (1) Предмет на инспекциски надзор беа следните ризични области:
- ризичните области во индустриско спречување и контрола на загадувањето (интегрирани еколошки дозволи);
 - ризичните области во управувањето со отпадот (сите текови на отпадот);
 - ризичните области во заштита на водите (водостопански субјекти);
 - ризичните области во заштита на природата (управување со Национални паркови).

- (2) Дефинирањето на ризичните области се базираше на утврдените и очекуваните ризици од досегашните инспекциски надзори и врз основа на проценката по ризикот врз животната средина.

Подетален опис на ризичните области кои беа предмет на инспекциски надзор во текот на втората половина на 2020 година се идентификувани во следниве области :

- Управување со опасен отпад (отпадно масло, батерии и акумулатори, електронски и електричен отпад и друго)
- Управување со неопасен отпад (складови со метален отпад и промет со забранети предмети и материјали)
- ИСКЗ дозволи (контрола на условите наведени во дозволите)
- Елаборати за животна средина (контрола на условите во елаборатите)
- Заштитени подрачја на природата (контрола на субјектите кои управуваат со заштитените подрачја и реализација на плановите за управување, недозволено депонирање на отпад на територијата на заштитеното подрачје, појава на пожари, недозволено собирање на заштитени животински и растителни видови),
- Управување со пакување и отпад од пакување.

- Заштита на водите од загадување и управувањето со водите од водостопански аспект, водостопански дозволи за зафат и испуштање на водите, тарифите за вода.
- Принципот на превенција имаше исто така висок степен на застапеност при одредување на критериумите за определување на ризичните области.

Табела за коефициенти на сложеност по закони

Постапување по закон	Време потребно за патување до субјектот (во два правци)	
	≤ 1 час	> 1 час
1.Закон за генетски модифицирани организми 2.Закон за хемикалии	Q1 коефициент	Q2 коефициент
1.Закон за управување со пакување и отпад од пакување, 2.Закон за управување со батерии и акумулатори и отпад од батерии и акумулатори, 3.Закон за управување со електричен и електронски отпад, 4.Закон за заштита од бучава во животна средина. 5.Закон за водите 6.Закон за заштита на природата (Користење и употреба на природното наследство и природното богатство и др.).	Q2 коефициент	Q3 коефициент
1.Закон за животна средина (Елаборати за заштита на животната средина и друго), 2.Законот за управување со отпад (управување со неопасен отпад и друго), 3.Закон за квалитет на амбиенталниот воздух, 4.Законот за водите (увид во документација, согласности, извештаи, дозволи, концесии и др). 5.Закон за заштита на природата (заштитени подрачја, дозволи за собирање на растителни и животински видови чување и одгледување на диви животински видови во заробеништво др.)	Q3 коефициент	Q4 коефициент
1.Закон за животна средина (интегрирани еколошки дозволи, „фреони“, индустриски хаварии, инциденти.), 2.Закон за управување со отпад (управување со опасен отпад),	Q4 коефициент	Q5 коефициент

<p>3.Закон за водите (сепарации, брани, водостопански објекти, испуштање на отпадни води, користење на водите и др).</p> <p>4.Закон за заштита на природата (увид на лице место на високи планини, загадување и уништување на заштитени подрачја и др).</p> <p>5. Закон за минерални суровини.</p> <p>6.Закон за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини.</p>		
---	--	--

ПРЕСМЕТКА НА ВРЕДНОСТА НА КОЕФИЦИЕНТИТЕ НА СЛОЖЕНОСТ НА ИНСПЕКЦИСКИОТ НАДЗОР ЗА 2020 ГОДИНА

Коефициент на сложеност со вредност:	Q 1 = 1			Q 2 = 2			Q 3 = 3			Q 4 = 4			Q 5 = 5		
	Пара метар	%	Вред ност	Пара метар	%	Вред ност	Пара метар	%	Вред ност	Пара метар	%	Вредно ст	Пара метар	%	Вред ност
Критериуми															
1. Услови во кои се врши инспекцискиот надзор и изложеноста на инспекторот за можни влијанија врз неговото здравје и живот	1	25	0,25	1	30	0,6	1	30	0,9	1	35	1,4	1	35	1,75
2. Број на субјекти кои се предмет на надзорот		30	0,3		20	0,4		20	0,6		15	0,6		5	0,25
3. Број на прописи врз основа на кои се врши инспекциски надзор		25	0,25		30	0,6		25	0,75		20	0,8		25	1,25
4. Време потребно за инспекциски надзор (во часови)	11,5	20	0,2	11,5	20	0,4	12,5	25	0,75	14	30	1,2	17	35	1,75
Пресметка на вкупно време за инспекциски надзор															
1. Време за подготовка на инспекцискиот надзор	0,5			0,5			0,5			1			1		
2. Време за теренски инспекциски надзор	1+1=2			1+1=2			2+1=3			3+1=4			3+3=6		
3. Време за подготовка на записник	1			1			1			1			2		
4. Време за подготовка на решение	1			1			1			1			1		
5. Време за спроведување на мандатна казна	1			1			1			1			1		
6. Време за спроведување на постапка на порамнување/спогодување	1			1			1			1			1		

7. Време за подготовка на прекршочна пријава	2			2			2			2			2		
8. Време за подготовка на кривична пријава	3			3			3			3			3		

Годишниот План се дистрибуираше по месеци согласно повеќе параметри врз основа на Методологијата на процена на ризици од страна на трите видови инспектори и тоа за животна средина, заштита на природата и водостопанство. Се утврдуваше фреквенцијата на инспекциски надзори, потоа сезонски период на работење на одреден(и) субјект(и), рокови согласно управни постапки за вршење мониторинг, изработка и доставување на годишни извештаи по области и медиуми согласно услови од дозволите, односно законските одредби.

Инспекциските надзори се вршеа на територијата на целата држава согласно локацискиот распоред на субјектите предмет на надзорот, врз основа на Базата на податоци која ја поседува ДИЖС, а секој од инспекторите има мобилност и покриеност на повеќе општини.

Идентификување и утврдување на ризикот

(1) Утврдувањето на ризикот се спроведуваше од државните инспектори за животна средина, државните инспектори за заштита на природата и водостопанските инспектори во соработка со експерти од различни области на животната средина, универзитетската и бизнис заедницата преку размена на информации, увид во документација и извештаи за извршени лабораториски испитувања од надлежни институции и овластени и/или акредитирани лаборатории за животна средина. Методологијата за анализа и процена на ризикот е единствена за сите субјекти кои вршат индустриска дејност, односно управуваат со заштитени со закон подрачја и оние каде што основата им е вршење водостопанска дејност.

(2) Во идентификувањето на ризикот, дополнителни фактори кои се земаа во предвид беа:

- Непостапување по одредбите од Интегрираните еколошки дозволи,
- Непостапување по одредбите од Елаборатите за животната средина;
- Непостапување по одредбите од Законот за заштита на природата;
- Непостапување по одредбите од Законот за водите;
- Непостапување по одредбите од Законите за управување со отпадот, управување со пакување и отпад од пакување, управување со батерии и акумулатори и отпад од батерии и акумулатори и управување со електрична и електронска опрема и отпад од електрична и електронска опрема, односно невоставен систем за управување со сите текови на отпадот, немање минимум критериуми за санитарните депонии во РСМ.

Во 2020 година немаше промени во состојбата со проценетите ризици, а субјектите кои биле предмет на надзор генерално ги почитувале законските одредби (што може да се потврди и од инспекциската статистика за предметниот период), односно одредбите пропишани во еколошките дозволи, елаборатите за животната средина.

Иако планираните редовни надзори генерално претрпеа измени поради епидемијата со корона вирус, проценетите ризици се остварени во реалноста.

Организација и раководење

Својата мисија Државниот Инспекторат за животна средина ја остваруваше превентивно почитувајќи го начелото на превенција како основен постулат преку едуцирање на субјектите на надзор, односно преку спроведувањето на инспекциски надзор над физичките и правните лица (субјекти на надзорот), како и изрекување на соодветни инспекциски мерки и санкции во инспекциска постапка со цел отстранување на утврдените неправилности и непочитување на законските прописи. Визијата на Државниот Инспекторат за животна средина е базирана врз обезбедување на здрава животна средина за сите граѓани како уставна категорија преку целосно и ефикасно спроведување на законодавството и усогласување на индустријата, вршителите на активности и дејности согласно законските прописи од областа на животната средина.

Државниот Инспекторат за животна средина е орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање, со својство на правно лице и користи буџет од прва линија.

Во текот на месец декември направени се измени во систематизацијата на ДИЖС кои се одобрени од страна на Министерството за информатичко општество и администрација, со воведување на работни места за 4 помлади инспектори со цел обезбедување нови вработување.

Заради остварување на законските надлежности, обединување на повеќе меѓусебно поврзани функции, како и заради организирање, следење и координирање на работите од надлежност на одделенијата во нивните состави и унапредување на нивната меѓусебна соработка, како и заради непосредно извршување на нормативно-правни, стручно-аналитички, управни, информатичко-технолошки, оперативни и стручно-административни работи, во Инспекторатот се формираат следните организациски единици:

(1) Сектор за инспекциски надзор во животната средина и природата со следните одделенија:

- подрачно одделение за инспекциски надзор во животната средина за Скопски регион-седиште Скопје;
- подрачно одделение за инспекциски надзор во животната средина за Полошки регион-седиште Тетово;
- подрачно одделение за инспекциски надзор во животната средина за Североисточен и Источен регион-седиште Пробиштип;
- подрачно одделение за инспекциски надзор во животната средина за Пелагониски и Југозападен регион-седиште Битола и

- подрачно одделение за инспекциски надзор во животната средина за Вардарски и Југоисточен регион-седиште Струмица и
- подрачно одделение за инспекциски надзор во природата-седиште Скопје.

Секторот за инспекциски надзор во животната средина и природата се состои од шест подрачни одделенија и ги врши следните работи:

- го остварува и спроведува годишниот план за работа на Инспекторатот;
- врши инспекциски надзор од областа на животната средина и природата;
- изготвува планови и извештаи за работата на Секторот согласно прописите за инспекциски надзор и прописите од областа на животната средина и природата;
- изготвува информации и други потребни документи за спроведување на прописите од областа на животната средина и природата;
- доставува мислења и предлози до Секторот за координација на работата на Државниот инспекторат за животна средина за покренување иницијатива за измена и дополнување на прописите од областа на животната средина и природата како и за подготовка на други документи од областа на Инспекторатот;
- врши редовно и навремено ажурирање на електронската база на податоци на Инспекторатот од извршените инспекциски надзори и се грижи за нивната точност и
- соработува со другите организациони единици во Инспекторатот за работи кои се од заеднички интерес за Инспекторатот.

(2) Сектор за водостопанска инспекција, со следните одделенија:

- Подрачно одделение за водостопанска инспекција – Запад-седиште Скопје и
- Подрачно одделение за водостопанска инспекција – Исток-седиште Скопје.

Сектор за водостопанска инспекција се состои од две подрачни одделенија и ги врши следните работи:

- инспекциски надзор согласно законските прописи;
- го остварува и спроведува годишниот план за работа на инспекторатот;
- изготвува планови и извештаи за работата на Секторот согласно прописите за инспекциски надзор и прописите од областа на водите;
- изготвува информации за спроведување на прописите од областа на водите и животната средина и дава мислења за подготовка на материјали и документи од надлежност на Инспекторатот;

- доставува мислења и предлози до Секторот за координација на работата на Државниот инспекторат за животна средина за покренување иницијатива за измена и дополнување на прописите од областа на животната средина и водите како и за подготовка на други документи од областа на Инспекторатот;
- обезбедува редовно и навремено ажурирање на електронската база на податоци на Инспекторатот од извршените инспекциски надзори и се грижи за нивната точност и
- соработува со другите организациони единици во Инспекторатот за работи кои се од заеднички интерес за Инспекторатот.

(3) Сектор за координација, општи и правни работи и јавни набавки со следните одделенија со седиште во Скопје:

- Одделение за општи и правни работи и набавки и
- Одделение за поддршка, аналитика и меѓународна соработка на инспекторатот.

Секторот за координација, општи и правни работи и набавки ги врши следните работи:

- ја координира подготовката на планските и стратешките документи од надлежност на Инспекторатот;
- ги следи и применува прописите од делокруг на Секторот;
- ја координира подготовката на мислења, информации и други документи од областа на животната средина со другите организациони единици во рамките на Инспекторатот;
- остварува соработка во областа на нормативно-правните работи со другите органи, а особено со Министерството за животна средина и просторно планирање;
- покренува иницијатива за изменување и дополнување на прописите од областа на животната средина;
- го следи текот на прекршочните и кривичните постапки пред надлежните органи, а во кои Инспекторатот се јавува како странка;
- постапува по претставките доставени до Инспекторатот;
- ја координира подготовката и реализацијата на проекти од областа на животната средина;
- предлага иницијативи за соработка во областа на животната средина;
- ја координира подготовката на стратешкиот план на инспекторатот;
- се грижи за одржување и функционирање на електронската база на податоци на Инспекторатот;

- се грижи за одржување, функционирање и ажурирање на веб страната на Инспекторатот;
- спроведува јавни набавки согласно годишната програма за јавни набавки;
- се грижи за примена на прописите од областа на архивското и канцелариското работење како и прописите со кои се регулира работниот однос на вработените во Инспекторатот и
- врши и други работи кои се во надлежност на Секторот.

(4) Одделение за финансиски прашања

Одделението за финансиски работи на инспекторатот ги врши следните работи:

- Планирање на буџетот на инспекторатот
- Сметководствени активности за евидентирање на основните средствата согласно законската регулатива;
- Внатрешна контрола на буџетското, сметководственото и финансиско-материјалното работење согласно Законот за буџет, Законот за извршување на буџетот, Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници и другите прописи од областа на буџетското, финансиското и сметководственото работење за обезбедување на средства за потребите на инспекторатот,
- Планирање на динамика на користење на финансиските ресурси, Извршување на плаќање и нивно евидентирање, Управување со имотот и опремата, Подготвување на проекции за буџетот на инспекторатот за следната година, Следење на извршување на буџетот на инспекторатот и подготовка на извештаи за искористување на буџетот; Развој на стратегии за поддршка на менаџмент активностите во рамките на инспекторатот-развој на стратегии за обезбедување дека ресурсите се користат соодветно за да се постигнат договорените и утврдени резултати.
- Вршење на Сметководствени активности (благајничко работење, ликвидатура, контирање и др.); Финансиска пресметка и евиденција; Персонална финансиска пресметка и евиденција; Планирање на приходи и расходи во фаза на подготовка и извршување на буџет; Стратешко планирање и буџетирање; Буџетска контрола; Финансиска статистика; Финансиска анализа; Финансиско известување; Евиденција и
- Управување со основни средства; Интерна финансиска контрола; Мерење на финансиски резултати (ефикасност на функции).
- Исплата на плати, храна, превоз, даноци и придонеси од плата.

Со работата на Инспекторатот раководи Директор.

Раководител на Сектор е највисок административен службеник во Инспекторатот.

Во случај на отсуство или спреченост, Директорот го заменува административен службеник со сите негови овластувања и одговорности, врз основа на овластување од директорот на Инспекторатот.

Со секторите раководат административни службеници со звање раководител на сектор.

Во случај на отсуство или спреченост на раководителот на сектор, со секторот раководи раководител на одделение, врз основа на овластување од Директорот.

Со одделенијата раководат административни службеници со звање раководител на одделение, а во случај на отсуство или спреченост на раководителот на одделението, со одделението раководи стручен административен службеник со највисоко звање во одделението кој го определува раководителот на секторот.

Во текот на втората половина на 2020 година немаше нови вработувања, унапредувања ниту пак пензионирања на инспектори или останати административни службеници. Помладиот Инспектор за животна средина од Одделението за инспекциски надзор во животната средина-Скопски регион успешно го заврши испитот за стекнување лиценца за инспектор, со што се овозможи од 1.1.2021 година да се вклучи во самостојно реализирање на инспекциски надзори согласно работното место В4-Помлад Инспектори и коефициентите за сложеност на инспекциските надзори.

Табела 4 Преглед на бројот на инспектори кои вршат инспекциски надзор, по вид, возраст и звање 01.07-31.12.2020 година

Вид	Инспектор за животна средина						Инспектор за природа						Инспектор за води						Вкупно инспектори					
	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Ниво-Звање/Возраст																								
Б1 – генерален инспектор						0						0						0						0
Б2 – главен инспектор				1		1						0					1	1					2	2
Б3 – пом. главен инспектор						0						0						0						0
Б4 – виш инспектор				2		2						0						0					2	2
В1 – советник инспектор		1	4	7		12			1			1					1	1		1	5	8		14
В2 – самостоен инспектор						0						0						0						0
В3 – помошник инспектор						0						0						0						0
В4 – помлад инспектор	1					1						0						0						1

Вкупно	1	1	4	10	0	16	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	19
--------	---	---	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Табела 5 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во период 01.07-31.12.2020 година

Вид	Инспектор за животна средина			Инспектор за природа			Инспектор за води			Вкупно инспектори		
	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Б1 – генерален инспектор			0			0			0			0
Б2 – главен инспектор			0			0			0			0
Б3 – пом. глав. инспектор			0			0			0			0
Б4 – виш инспектор			0			0			0			0
В1 – советник инспектор			0			0			0			0
В2 – самостоен инспектор			0			0			0			0
В3 – помошник инспектор			0			0			0			0
В4 – помлад инспектор			0			0			0			0
Вкупно			0			0			0			0

Инспекциски надзор

Општи Цели кои се остваруваат со инспекцискиот надзор се:

- зголемување на степенот на спроведување на законодавство од областа на животната средина во однос на 2019 година,
Индикатор: Извештај за прогресот на РСМ, (напомена дека во моментот нема Стратегија за спроведување на законодавството од областа на животната средина),
- целосно реализирање на месечните планови на трите видови инспектори,
Индикатор: Шестмесечни Извештаи
- практична примена на одредбите од законите, уредбите и правилниците од страна на правните субјекти кои се предмет на надзор,
Индикатор: Немање/Намалување на број на санкции
- мониторинг на условите одредени во еколошките дозволи и елаборатите за заштита на животната средина и нивна применливост во пракса
Индикатор: Континуирано при спроведувањето на инспекциските надзори
- превенција од евентуални штети предизвикани од секаков вид на неспроведување на задолженијата од дозволите и еколошките елаборати; Основно начело на европскиот пристап на инспекциските служби во животната средина, начело од Законот за инспекциски надзор,
Индикатор: Немање еколошки инциденти
- навремено преземање мерки и санкции заради намалување или отстранување на последиците од неспроведување на законските одредби од страна на субјектите кои се предмет на надзор;
Индикатор: Акти во инспекциска постапка
- воспоставување и спроведување законски процедури, мерки и активности за намалување на неправилностите во работењето и намалување на евентуалниот ризик по заштитата на животната средина; Организација на едукација, обуки
- ефективно и ефикасно користење на капацитетите и човечките ресурси на субјектите предмет на инспекцискиот надзор во заштитата на животната средина;
Индикатор: Примена на Методологијата за интегрирана процена на ризици при планирањето на надзорите.

Табела 6: Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во текот на втората половина на 2020 година, по региони и општини

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен	Вонреден надзор	Контролен		
	Вардарски регион	78	19	12	109	13
1	Велес	17	2	4	23	3
2	Градско	3	1	1	5	
3	Демир Капија	7	1	1	9	1
4	Кавадарци	26	8	2	36	5
5	Лозово					
6	Неготино	18	2	2	22	2
7	Росоман		2	1	3	1
8	Свети Николе	6			6	
9	Чашка	1	3	1	5	2
	Источен регион	55	9	18	82	22
10	Берово	6	3	5	14	3
11	Виница	7	1		8	1
12	Делчево	2		1	3	1
13	Зрновци	1			1	
14	Карбинци	2			2	1
15	Кочани	7	1	2	10	4
16	Македонска Каменица	3	1	1	5	1
17	Пехчево	1		1	2	1

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен	Вонреден надзор	Контролен		
18	Пробиштип	12	1	3	16	2
19	Чешиново-Облешево	1			1	
20	Штип	13	2	5	20	8
	Југозападен регион	70	13	3	86	19
21	Бевчани					
22	Дебар	1			1	
23	Дебарца	3	2		5	1
24	Кичево	18	1		19	4
25	Македонски Брод	9	2	2	13	6
26	Охрид	23	7	1	31	5
27	Пласница	1			1	2
28	Струга	15	1		16	1
29	Центар Жупа					
	Југоисточен регион	83	15	33	131	29
30	Богданци	1	3		4	1
31	Босилово	4		3	7	3
32	Валандово	7			7	
33	Василево	5	1	3	9	4
34	Гевгелија	27	2	4	33	4
35	Дојран	8	4	1	13	
36	Конче					

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен	Вонреден надзор	Контролен		
37	Ново Село					
38	Радовиш	6	1	2	9	4
39	Струмица	25	4	20	49	14
	Пелагониски регион	64	11	6	81	17
40	Битола	29	7	5	41	11
41	Демир Хисар	8	1		9	3
42	Долнени	1			1	
43	Кривогаштани					
44	Крушево	3	1		4	
45	Могила					
46	Новаци	1	1		2	1
47	Прилеп	7	1		8	1
48	Ресен	15		1	16	1
	Полошки регион	214	35	11	260	42
49	Боговиње	26	3	1	30	6
50	Брвеница	11	3		14	4
51	Врапчиште		1		1	
52	Гостивар	47	3	3	53	3
53	Желино	14	2	1	17	1
54	Јегуновце	6	1		7	2
55	Маврово и Ростуша	56	1		57	

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен	Вонреден надзор	Контролен		
56	Теарце	9	2	1	12	7
57	Тетово	45	19	5	69	19
	Североисточен регион	25	10	3	38	3
58	Кратово	6			6	
59	Крива Паланка	6	1		7	
60	Куманово	12	7	3	22	2
61	Липково					
62	Ранковце		2		2	1
63	Старо Нагоричане	1			1	
	Скопски регион	156	68	23	247	28
64	Аеродром	4	1	1	6	1
65	Арачиново					
66	Бутел	1			1	1
67	Гази Баба	41	11	5	57	6
68	Ѓорче Петров	6			6	1
69	Зелениково	3		1	4	
70	Илинден	10	4		14	2
71	Карпош	22	4		26	
72	Кисела Вода	22	18	3	43	4
73	Петровец		1		1	
74	Сарај		4		4	
75	Сопиште	3			3	2

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовн	Вонредн надзор	Контрол.		
76	Студеничани	7	1	1	9	1
77	Центар	19	4		23	1
78	Чаир	2			2	
79	Чучер-Сандево	3		1	4	1
80	Шуто Оризари	3			3	
81	Скопје	10	20	11	41	8
ВКУПНО		745	180	109	1.034	173

Во втората половина на 2020 година, реализирани се вкупно 1.034 инспекциски од кои 745 се редовни планирани, 180 вонредни и 109 контролни инспекциски надзори. За периодот од 1 јули до 31 декември беа планирани вкупно 801 инспекциски надзор (редовни, вонредни и контролни), со што планот е реализиран 100%, со надминување од дополнителни 29 % или 129%.

Обука на инспекторите и административните службеници

Во текот на втората половина на 2020 година согласно Годишната програма за работа, ДИЖС вршеше континуиран професионален развој на Државните инспектори и другиот стручно-административен кадар преку спроведување на систем и програма за професионален развој на вработените односно, унапредување на знаењата и способностите со цел, квалитетно и ефикасно вршење на инспекцискиот надзор што е во согласност со стратегијата за понатамошно развивање на инспекцискиот систем во Република С.Македонија и добрата европска пракса.

Врз основа на Годишните Програми за специјализирани обуки за државните инспектори во ДИЖС, односно генерички обуки за административците, Државните Инспектори за животна средина за 2020 година реализираа 1 генеричка е-обука:

Тема – Постапување по претставки и предлози, прекршочни одредби (Закон за постапување по предлози и претставки),

Административците реализираа 1 е-обука:

Тема – Канцелариско работење, архивско работење (Уредба за канцелариско и архивско работење)

Сите државни инспектори од Државниот Инспекторат за животна средина и административците имаат континуирани специјализирани обуки за материјалните закони по системот на е-обуки, области: животна средина, заштита на природата, водостопанство, односно сите закони за кои се надлежни од овие три области, финансиско и останато административно-канцелариско работење во согласност со моментната ситуација со епидемијата предизвикана од корона вирусот.

Во текот на месец декември сите државни инспектори реализираа по три обуки преку Е-системот за управување за професионален развој и тренинг на инспекторите, управуван од страна на Инспекцискиот Совет на РСМ.

Буџет и финансирање

Со средствата од буџетските ставки се врши редовно сервисирање на надоместоци за канцелариите во и надвор од Скопје (струја, вода, ѓубретарина, наем, загревање), потоа регистрација и сервис на службените моторни возила, надомест за гориво, услуги за мобилна телефонија и интернет, ИКТ одржување, редовен систематски преглед и осигурување на сите вработени и возилата, набавка на средства за работа (нови записници за констатација, службени легитимации, деловодници, итн), останати потреби на Инспекторатот заштитна опрема, итн.

Преглед на реализација на Буџетот на ДИЖС за 2020 година:

Сметка	По ставка		Реализирани грошоци 2020 година
630	401	Основни плати	10.014.730,00
630	402	Придонеси за социјално	3.907.520,00
630	420	Патни и дневни расходи	203.677,00
630	421	Комунални услуги, греење,	1.659.230,00
630	423	Материјали и ситен инвентар	719.718,00
630	424	Поправки и тековно одржување	736.016,00

630	425	Договорни услуги	4.311.314,00
630	426	Други тековни расходи	273.527,00
630	464	Разни трансфери	30.000,00
630	465	Исплата по извршни исправи	0
630	480	Купување на опрема и машини	3.150.000,00
630	483	Купување на мебел	113.976,00
630	486	Купување на возила	0
785	420	Патни и дневни расходи	99.019,00
785	425	Договорни услуги	1.116.676,00
785	480	Купување на опрема и машини	3.040.000,00
		Вкупно	29.375.403,00

Линк до Буџетот на Република Северна Македонија за 2020 година.

<https://finance.gov.mk/mk/node/4105> (страници 248-249, ДИЖС)

Меѓународна соработка

Меѓународната активност е посебно нагласена години наназад и важна при секојдневното работење на Инспекторатот. Огромен е бенефитот од сите настани, пред се поради процесот на Преговори со ЕУ, Поглавјето 27-Животна средина и менување на целосниот пристап на инспекцискиот систем во животната средина, целосна хармонизација и усогласување со европскиот пристап на инспектирање, моделот на организирање на Инспекторатот. Значајно е зголемувањето на транспарентноста при секојдневното работење, како и зголемување на ефикасноста на самите инспектори од добиените знаења и учества на ЕУ Проекти.

Членувањето во еминентната европска мрежа на Инспекторатите за животна средина од мај 2006 година IMPEL, е од огромно значење посебно во делот на

хармонизацијата и пристапот на инспекцискиот надзор во областа на животната средина со европскиот систем на работење, потоа членувањето во Европската Мрежа на Обвинители за животна средина заедно со Здружението на Јавни Обвинители на Македонија, како и делот на тесната соработка со Европол-Мрежата за сузбивање на Криминалот во животната средина.

Активностите на ДИЖС во текот на втората половина од 2020 година се реализираа во согласност со новата реалност по започнувањето на пандемијата,

- Учество на настани организирани од IMPEL Мрежата на Инспектори за животна средина од ЕУ, каде ДИЖС е полноправен член од мај 2006 година.
 - *Органиzirани 2 настана преку интернет платформа во рамки на подпроект за Ревизија на Инспекциски активности, ДИСЖ предложен како пилот инспекторат за вршење на ревизија на перформансите на Инспекторатот по новата европска Методологија за 2021 година
 - *Органиzirани 2 настана преку интернет платформа во рамки на подпроект за Отпад и прекугранично движење и Воздух и Индустрија.
 - *Органиzirани 2 настана преку интернет платформа во рамки на подпроект за Природа и Заштитени Подрачја.
- Настани во РСМ, ТАИЕХ Програми, останати настани од други проекти, конференции, дебати, панел дискусии по закони и сл., размена на информации за активности реализирани претходно и планови за иднина, како и дискусии за моментни состојби со животна средина сврзани со инспекцискиот надзор.
 - *Инспекциски Совет, интернет настан за Методологија за ризици при планирање на инспекциски надзори.
 - *Интернет Настан во организација на Факултетот за Безбедност, Скопје при УКЛО Битола за Криминал во Животната средина.
 - *Интернет настан за отпочнување со активности за прогласување на Шар Планина за национален парк и активности во врска со Охридско Езеро, МЖСПП, UNEP.
 - *ЕВРОПОЛ, Операција Ретровирус за медицински отпад, ДИЖС учествува во заедничка акција на ЕВРОПОЛ и е координатор од РС Македонија во соработка со МВР-ЕВРОПОЛОдделот, Царинска Управа и Државен Санитарен и Здравствен Инспекторат, 1 април до 15 септември 2020 година.

Други активности на инспекциската служба

Државниот инспекторат за животна средина во текот на втората половина на 2020 година ги реализираше следните активности:

- ЕУ INTERREG/BALKANMED проект за нови иновативни решенија за следење на квалитетот на воздухот во Охрид, организиран интернет настан за моментален статус на проектните активности и продолжување на проектот поради пандемијата. Објавена паметна апликација за следење на квалитетот на воздухот, превод на македонски јазик. ДИЖС е координатор на проектот од македонска страна. Проектот заврши на 14 октомври.
- ЕУ INTERREG/BALKANMED проекти за Главни Водни живеалишта во балканско медитеранскиот регион. Организирани два последни интернет настани од проектот, Living Lab со панел дискусија и Финална Конференција со затворање на проектот. Целосно учество на претставници на ДИЖС во рамки на настаните и панелите.
- ЕУ INTERREG Проект за прекугранична соработка Грција-РС Македонија, Југоисточен Плански регион во тек е изработката на Студија за Моноспитово Блато сврзана со состојбата на истото и биодиверзитетот и промоција на заштитени подрачја и туризам во прекуграничен контекст, организиран е настан преку интернет платформа за продолжување на рокот за реализација на проектот поради пандемијата и пресек на статусот со моментните активности од проектните партнери.

Државниот Инспекторат за животна средина во втората половина од 2020 година изготви:

1. Годишен План за работа на ДИЖС во текот на 2021 година. Документот е доставен до ИС на мислење и истиот беше одобрен.
2. Информации до Влада на РСМ, за специфични надзори или по одреден заклучок, мислења по законски решенија.
3. Закон за слободен пристап до информации од јавен карактер-ЗСПИЈК на Интернет страната на ДИЖС. Изработен Годишен Извештај за 2020 и доставен до надлежен орган. Реализирани Одговори до заинтересирани баратели на информации согласно ЗСПИЈК.
4. Изготвени Листи за проверка за вршење инспекциски надзор за различен тип индустриски инсталации, поместени на Интернет, а исто така изготвени листи за проверка од информативен карактер за три материјални закони, за животната средина, водите и заштита на природата..
5. Континуирана соработка со Инспекциски Совет во согласност со законските надлежности.

6. Соработка со останати институции

- ДИЖС партиципира во решавање на еко-инциденти и нивна превенција, вклучен е во процесот на издавање ИСКЗ дозволи односно, учествува со стручни мислења од инспекциски аспект по предлог закони и предлог подзаконски акти, ставови и извештаи за останати државни институции и други организации, а остварува континуирана соработка со Полицијата, Царинската Управа, Дирекцијата за заштита и спасување, Центарот за Управување со кризи (Стандардни Оперативни процедури и Симулациски вежби), Армијата на РСМ (НАТО вежби), Црвениот Крст, наставно-научните институции при Универзитетите во РСМ и др. институции на централно, локално, регионално ниво како ЗЕЛС и општините во државата. Исто така ДИЖС соработува и со правосудните органи и Академијата за Судии и Обвинители.
- ДИЖС согласно Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер обезбедува пристап до истите и соработува со Комисијата за слободен пристап до информации од јавен карактер, а исто така целосно се почитуваат и законските одредби од Законот за заштита на личните податоци.
- Ваквата соработка, Инспекторатот ја остварува и со Инспекцискиот Совет согласно законската рамка, со Државните Инспекторати и инспекциските служби на локално ниво пред се со Овластените инспектори за животна средина (два случаи при надзори над инсталации кои беа под надлежност на локална самоуправа, примерот со Велес-Маслодајна и Штип-Техникал Текстил).
- Во рамките на ваквата соработка, по потреба се организираат активности за заедничко делување и обуки, како и координирани инспекции за поефикасно спроведување на законодавството.

Заклучоци и препораки

Во втората половина на 2020 година, реализирани се вкупно 1.034 инспекциски од кои 745 се редовни планирани, 180 вонредни и 109 контролни инспекциски надзори. За периодот од 1 јули до 31 декември беа планирани вкупно 801 инспекциски надзор (редовни, вонредни и контролни), со што планот е реализиран 100%, со надминување од дополнителни 29 % или 129%.

Нагласена редовна комуникација и соработка со Министерството за животна средина и просторно планирање кое исто така како и останатите институции работеше редуцирано согласно новите услови и препораките за спречување на корона вирусот.

После 15 години децентрализација од 1 јули 2005 година, односно децентрализација во животната средина од 1 септември 2005 година, финалните препораки со предлог за подобрување на инспекцискиот систем во животната средина од ЕУ Твининг проектот за Зајакнување на административниот капацитет за спроведување на законодавството од областа на животната средина 2015-2016 година и извештаи од останати истражувања за инспекцијата на локално ниво (НВО Инфоцентар, USAID), моментна состојба со немање локални инспектори за животна средина во преку 45% од општините или едно лице назначено за повеќе области (комунална сфера, сообраќај, градежништво, животна средина), ДИЖС е со став дека е потребно да се организира единствен систем на инспекција во животната средина доколку сакаме да постигнеме евидентни резултати за државата и да имаме интегрален пристап, пред се поради генерално незадоволителни резултати и несериозниот однос на половината општини кон оваа сензитивна и значајна област и недоволна стручност на лицата кои се овластени за инспектори.

Во сегашното решение на Законот за инспекциски надзор само во неколку одредби се споменуваат локалните инспектори и воопшто не е јасна нивната позиција во системот. Ова важи за животната средина, комуналната сфера и градежништво, области кои најмногу потфрлија на локално ниво последниве 15 години, односно од почетокот на децентрализацијата.

Потребни се итни измени на Законот за инспекциски надзор во врска со повеќе нејаснотии кои придонесуваат за одредени административни бариери.

Усвојување на Законот за Инспекција во животната средина кој е продукт на ЕУ Проект и е целосно усогласен со барањата на ЕУ Директивите од областа на животната средина, нотирано е неговото досегашно недонесување и после 5 изминати години во сите значајни европски извештаи за прогресот на државата. Последен рок е јуни 2021 година, по што согласно заклучокот на Поткомитетот Брисел-Скопје за животна средина, климатски промени, транспорт, енергетика е нотирано дека 6 месеци по донесувањето на Законот, ДИЖС во соработка со локалните инспекторати треба да предложи реформи во инспекцискиот систем за животната средина.

Подготовка на Стратегија за спроведување на законодавството за животна средина.

Архивски Број: 02-148/1

11.01.2021 година

Изработил:

Сектор за координација, општи и правни работи и јавни набавки

Имрије Лума Мемеди, Помлад Соработник

Дарко Блинков, Раководител на Одделение

Приматели на Годишниот извештај за 2020 година:

-Сектор за инспекциски надзор во животната средина и природата

-Сектор за Водостопанска Инспекција

-Сектор за координација, општи и правни работи и јавни набавки

-Одделение за финансиски прашања

В.Д ДИРЕКТОР

Ана Петровска
